స్వానుభవం

1

"ఏంరా, బాబూ? అంతాకులాసా?" అన్నాను చదువుతూన్న వార్తాపత్రిక మడిచి బల్ల మీద పెట్టి."

బాబు కుర్చీ నాకు దగ్గిరగా ఈడ్చుకుని కూర్చుంటూ "ఆ" అన్నాడు.

"కమలం కులాసా? దాన్ని కూడా తీసుకురాక పోయినావూ? ఎప్పుడో నీ పెళ్లికి చూడటం! సంసారం రుచిస్తున్నదా? బ్రహ్మ చర్యమే బాగుందనిపిస్తున్నదా?"

బాబు పరధ్యానంగా నా ప్రశ్నలను తోసేసి "ఒక్క మాటడగుతాను, చెప్పు, బాబాయి!" అన్నాడు.

"అడుగు."

బాబుకు బుద్ధి తెలిసినప్పటినించీ నేనే తల్లీ తండ్రీనూ. ఇంతకాలం నేను వాడికి పిన తండ్రి మోస్తరుగాలేను. మేమిద్దరం స్నేహితులంగా ఉంటూవచ్చాం ఒక్క అనుభవంలో తప్ప తతిమ్మా విషయాలన్నిట్లో మేమిద్దరం సమానంగా ఉండేవారం. ఉద్యోగం వచ్చినప్పటి నించీ వాడు నా దగ్గిర ఉండటం వద్దదికాదు. ఇప్పుడు భార్య కూడా వచ్చింది. ఎంతో కాలం కాలేదు; నెల రోజులైంది.

వాడు ప్రశ్నలు వెయ్యటం నేను తోచినట్టు సమాధానాలు చెప్పటం మొదటినించీ ఉన్నదే.

"అతిగా భార్యాభ్రమకలవాణ్ణేమంటాం?" అది వాడి ప్రశ్న.

నేను ఆలోచించి "కొత్తగా సంసారంలో దిగిన వాడియందు అది మంచి చిహ్న మనే చెప్పాలి" అన్నాను.

"కాదు! కాదు! భార్యను వదలి ఒక్కక్షణం ఉండలేదనుకో! ఒక్కక్షణం భార్య అవతలికిపోతే ఊపిరాడదనుకో!"

"అంత అన్యాయంగా ఉందా?" అన్నాను.

"చెబితే నమ్మవు! నేను బాగా ఆలోచించాను, బాబాయి! నాకు నీమీద ప్రేమలేదా? నిన్ను వదలి ఉండలేదా?"

"అయితే ఇప్పుడు దాన్ని వదిలి ఉండలేదా?"

"ఉన్నాను! కాని...." బాబు కొద్దిగా తికమక పడ్డాడు. భావాన్ని తెలియ చెయ్యటానికి. "ఒక్కొక్క సమయంలో నన్ను నేను విమర్శించుకోగలను. అటు వంటి సమయంలో నన్ను, నా భయాన్ని, భ్రమను చూస్తే నాకు చాలా ఎగతాళిగా ఉంటుంది. కాని ఇప్పుడు ఒంటరిగా కూర్చుని ఒక్క నిమిషం దాని సంగతి ఆలోచిస్తే ఇక్కడ నాకు ఒక్కక్షణం ఉండబుద్ధికాదు. నే నీవూరు వద్దామని ఎన్నిరోజులనించీ ప్రయత్నం! ఇక ఒకరోజు కూడా ఆలస్యం చేసే టందుకు వీలులేక వచ్చానన్నమాట!"

"ఆ! దానికేమిటి? అది కూడా దిక్కులేని పిల్ల కావటంచేత దాని బాధ్యత అంతా నీదే కనక నీకు దాని విషయం అంతశ్రద్ధ ఉండటం తప్పులేదు" అని తేల్చేశాను. కాని బాబు మాత్రం వంగలేదు.

"భగవంతుడున్నాడనే నమ్మకంమీద నా కష్టసుఖాలు కూడా నేనెన్నడూ లెక్కచెయ్యలేదు. నా భార్య విషయం వచ్చేసరికి నాకు ఆ భగవంతుడియందు నమ్మకం ఏమయిపోతుందో! మొన్న ఒకరాత్రి అది బావిదగ్గరికి పోయింది, బాబాయి! నేనేదో చదువుకుంటూ కూడా తోడుపోదామని సగం లేచాను. నాకై

అసహ్యం వేసింది. ఏమిటీపిచ్చి అనిపించింది. వెళ్ళ లేదు. చదవటం మొదలు పెట్టాను. నాకొక్కముక్క అర్థమైతేనా? ఇట్లా చదవాలని ఒక్క నిమిషం ప్రయత్నం చేశానేమో! నాకా ఒక్క నిమిషం పదినిమిషాల మాదిరిగా ఉంది. చీకట్లో పురుగూపుట్రా ఉంటుందని భయం! దొడ్లో ఏదొంగాడైనా దాగున్నాడని భయం! ఎన్నడూ ఏభయం ఎరగను! ఈ కొద్దిరోజుల్లో నేను పిరికి వెధవనై పోయినాను, బాబాయి లేచి వెళ్ళకపోతే ఇంకా పాడు ఆలోచనలు వచ్చేటట్టు కనిపించింది, వెంటనే లేచి బావి దగ్గరికి వెళ్ళాననుకో! ఏమంటావు?" బాబు దీనంగా నవ్వాడు.

నాకీ సంగతి చెప్పి నాచేత కోప్పడింకోచువాలని బాబు ప్రయత్నం, నే నాపని చేసేదాకా వాడికి తృప్తి ఉండదు. నేను కొద్దిగా కోపం గొంతు పెట్టాను.

"ఎంత ఆపేక్ష అయినా ఉండనీ! అంత చాదస్తం పనికిరాదుసుమా! మగవాడికి భార్య సమస్తమూ కావటానికి వీలులేదు. మగవాడికాలం మూడు వంతులు బయటా ఒకవంతు ఇంట్లోనూ గడుస్తుంది. కాలం యావత్తూ ఇంట్లో గడవటంవల్లా, పురుషుల్లో ఎక్కువ తిరగకపోవటంవల్లా మగవాడు చవట అయిపోతాడు. లేకపోతే కీచకుడు భీముడి చేతులో చావనా? ఇటువంటివన్నీ అలవాట్లు. మనోనిగ్రహంచేత వశంకానిది లేదు. ఇప్పుడు నీకు నీ భార్యయందు గల ప్రేమ ఆడతనంతో కూడుకున్నది. దానికి నిగ్రహం తోడపుతేగాని రాణించదు. నీభార్య నన్నీవిధంగా ప్రేమిస్తే దానిలో తప్పులేదు. అది స్త్రీ సహజమైనది. దానిలో పురుషార్థంలేదు. తెలిసిందా?"

బాబు తలవంచుకుని నే చెప్పినదంతా శ్రద్ధగా విన్నాడు. వాడీవిధంగా నాయందు భయభక్తులు తెచ్చిపెట్టుకుంటే చూసినప్పుడల్లా ప్రేమ కూడా తెచ్చి పెట్టుకున్నదేనా అని ఒక్కక్షణం అనుమానం కలుగుతూంటుంది నాకు!

"నాకు కొంచెం టూరింగుపని తగిలింది, బాబాయి!" అన్నాడు బాబు మెల్లిగా. అప్పుడే చివాట్లు తిన్నవాడి గొంతుతో! "నేనెల్లుండి వెళ్ళిపోవాలి. ఒక నెలరోజులు పని ఉంటుంది. దాన్ని రేపు తెచ్చి ఇక్కడ విడిచిపోతాను."

"మంచిది."

2

కమలం చాలా బుద్ధిమంతురాడు. "ముగ్ధ" అంటారు చూడండి! అజాతిది. ముగ్ధలయందున్న విశేషం ఏమిటంటే ఇతర స్త్రీలకన్న అబలలుగా కనిపిస్తారు. చూసినవారికల్లా దగ్గరతీసి సంరక్షించాలనిపిస్తుంది. కొంతమంది ఆడవాళ్ళను చూస్తే ఈభావం ఎంత మాత్రం కలగదని చెప్పనవసరంలేదు!

బాబు కమలాన్ని వెయ్యికళ్ళ కనిపెట్టి ఉన్నాడంటే ఆశ్చర్యం ఏమిటి? అది మాఇంట అడుగుపెట్టిన క్షణంనించీ దాని సౌకర్యం నేను స్వయంగా కనుక్కుంటూ వచ్చాను. బాబు టూరింగుమీద వెళ్ళిపోయినాడు.

రెండు మూడు రోజులు గడిచింది. ఒకరోజురాత్రి నాభార్య కమలానికి శరీరంలో సరిగాలేదని చెప్పింది. నా కమితదిగులు పుట్టింది. బాబుకన్న నాకెక్కువ అనుభవం ఉండి ఏంప్రయోజనం, నేను కూడా వాడి మోస్తరుగా ప్రవర్తిస్తే? "ఫర్వాలేదులే! రేపు తగ్గిపోతుంది" అన్నాను నాభార్యతో.

మర్నాటికి తగ్గలేదు. నాభార్య నాతో తిరిగి దాని శరీరం సంగతి ఎత్తింది. లక్షణాలు కనుక్కున్నాను. సరిగా భోజనం చెయ్యదట, పరధ్యానంగా ఉంటూ వచ్చింది. "బాబుకోసం దిగులు పడ్డదేమో!" అన్నాను. ఆలోచించినకొద్దీ ఈ కారణం చాలా సమంజసంగా కనిపించింది.

అయిదోరోజున కమలం మంచానపడ్డది. ఆరోజు వాంతులూ, తలనొప్పి, నూటనాలుగుడిగ్రీల జ్వరమూ మొదలయినై. నాకు కాళ్ళాడలేదు. డాక్టరు వచ్చి చూసి విషజ్వరమన్నాడు. నాలుగురోజులకిందనే తన్ను పిలవవలసిందన్నాడు. అజాగ్రత్తకు ఫలం అనుభవించాలిసొస్తే తన తప్పేమీ ఉండదన్నాడు. ఏదో మందిచ్చాడు.

నాకారోజు భోజనం రుచించలేదు. కమలం మంచాన పడ్డది– నా అప్రయోజకత్వంవల్ల. ఎందువల్లనో కమలాన్ని భర్తకు తిరిగి వప్పగించలేనని నాకు అధైర్యం కలిగిపోయింది. కావాలని చేతులారచేశాను. బాబు మొహం ఎట్లా చూడటం? అప్పుడు–

ప్రతిరోజూ వాడిదగ్గిరనించి ఉత్తరంవస్తూనే ఉంది. రోజుకో ఊరినించి. ప్రతి ఉత్తరంలోనూ కమలను అడుగుతూనే ఉన్నాడు. ఈరోజు వచ్చిన ఉత్తరం చూసేసరికి నాకు గుండె నీరయింది. ఒకరోజున్న ఊళ్ళో ఒకరోజుండక పోవడంచేత వాడికి ఉత్తరం రాయటం కష్టం. అసలు చేరకపోదు. రెండురోజులు ఆలస్యం అవుతుంది. కమలం జబ్బు సంగతి రాయాలని కూర్చున్నాను. నాకు చెయ్యి ఆడలేదు; మానేశాను. ఆ రోజు రాత్రి నాకెంతసేపటికీ నిద్రపట్టలేదు. ఎన్నిసార్లో నిద్రపట్టటం, ఏదో చప్పుడై బాబు వచ్చాడని ఉలికిపడి లేవటం జరిగింది. నా శరీరంలో కూడా సరిగా లేదు మొత్తానికి! కమలం బతకరాదా? నేను పోతాను! ఇంత అధైర్యం నాకెందుకా అన్న ఆలోచన కూడా రాలేదు. కమలం బతకదని నా చెవిలో ఎవరో పదే పదే చెబుతున్నారు!

నాకు కాలజ్ఞానం లేకుండా పోయింది. పగలు రాత్రి భేదంలేదు. నేనది

చూకు చూస్తున్న వస్తువులు కొత్తగా కనిపించటం మొదలుపెట్టినై. ఆభేదం స్పష్టంగా చెప్పలేను— బహుశా అప్పుడంత శ్రద్ధగా గమనించక పోవటంచేతనేమో? నాకు తెలిసినదల్లా ఒక్కటే విషయం, కమలం కుంగిపోతున్నది. ఇంకా ఇరవై అయిదు రోజుల్లో బాబు వచ్చి భార్యను చూపించమంటాడు! వాడు వచ్చేసరికి నేను కూడా పోయి ఉంటే! అప్పుడు వాడేమవుతాడు?

నా ఆత్మ కమలం పడుకున్న మంచం చుట్టూ తిరుగుతున్నది. లేక, నేనే తిరుగుతున్నానో? ఎన్నిసార్లు చూసినా కమలం నిశ్చలంగా కదలకుండా పడుకుని ఉంటుంది. ఒక్కరవ్వ చలనంలేదు. ఇప్పటికే పోయిందేమో! పోతే అందరూ ఎందుకేడవరు? నాతో ఎందుకు చెప్పరు? పిచ్చివాళ్ళు! ఇంకా కనుక్కోలేదు. వాళ్ళు కనుక్కునేవరకూ నేను చెప్పను! నిజం ఎంతకాలం దాగుతుంది?

ఎంతోకాలం దాగలేదు! ఒకసారి నేను కమలాన్ని చూడవచ్చేసరికి, కమలంమీద ఒకగుడ్డ కప్పి ఉంది. ఎవరూ ఏడవటంలేదు. నాకెందుకో ఆశ్చర్యంగా లేదు!

బాబుకు రమ్మని టెలిగ్రాం ఇవ్వాలి. ఎవరితోనో చెప్పాను టెలిగ్రాం ఇవ్వమని. ఎన్నోరోజులు గడిచినట్టున్నది నాకు. ఇంకా బాబు రాడేమి? కమలం ఉన్నచోటికి వెళ్ళాను. శవాన్ని తీసేశారు.

ఈ పనులన్నీ, పాపం, ఎవరో నాకు చేసిపెడుతున్నారు. లేకపోతే నేను చేసుకోగలనా? ఎవరిని చూచినా, ఏ వస్తువును చూచినా కళాహీనంగా ఉంది! కమలం పోవటంవల్లనేమో!

బాబు వస్తాడు. నాకు భయంలేదు. జరిగిన సంగతి చెబుతాను. అప్పుడప్పుడు ఎరగని వాళ్ళెవరో వచ్చి నావంక చిత్రంగా చూసిపోతూంటారు. మరి పిచ్చివాణ్ణి చేసేశారు నన్ను. కోపంవస్తే నే మనిషినికాదు!

బాబు వచ్చాడు. ఏమీ మాట్లాడకుండా నాకెదురుగా వచ్చి నిలబడ్డాడు. నావంక ఎందుకట్లా చూస్తాడు? "కమలం ఏది?" అన్నాడు బాబు. ఏది? నేను బలహీనంగా నవ్వాను. "నీకింకా తెలియదా?" అన్నాను. "తెలుసును!" అన్నాడు. "ఇంకేం!" అన్నాను నిర్లక్ష్యంగా.

"కమలాన్ని ఎక్కడో దాచి,— పోయిందని చెప్పతావా?" అన్నాడు. బాబు పళ్ళు బిగబట్టి. ఆమాట ఎందుకో వినడు! చచ్చిపోయింది! చచ్చి! చచ్చి! నేను చెబుతాను కమలం ఏమయిపోయిందో— నన్నడిగితే.

బాబు మాట్లాడకుండా లోపలికి వెళ్ళాడు. వాడడుగుల చప్పుడు వినిపిస్తున్నది— కాస్సేపు హాలులో, కాస్సేపు నా గదిలో; చివరకు కమలం పూర్వం ఉన్న గదిలో చప్పుడాగిపోయింది.

కొంతసేపు నిశ్శబ్దం. తరవాత బాబు ఆ గదిలోనే అటూ ఇటూ పచారు ప్రారంభించాడు. ఎంతసేపటికీ ఆ అడుగులచప్పుడాగదేం? ఒకగంట కాదు! పదిగంటలు కాదు! ఎంతసేపాపచారు? నాకు తల తిరుగుతున్నది. ఒక్కసారి "ఆపు!" అని కేకవేశాను బిగ్గరగా. తిరిగి నిశ్శబ్దం.

ఈ నిశ్శబ్దం భరించటం కష్టంగా ఉంది, పీనప్పుడూ కాదేమి ప్రారబ్ధం?

అప్పుడప్పుడూ మాటలు వినబడతై. మనిషి కనబడడు. ఎవరో మందంటారు. ఎందుకు మందు? కమలం కాస్తా పోయింతరవాత! ఎవరా పిచ్చి అనేది? నాకేనా పిచ్చి? పళ్ళు కొరికి మాట్లాడు.

ఎంతకాలం జరిగిందో తెలియదు. నేను నా గదిలో కూర్చున్నాను. అక్కడికి ఎప్పుడు వచ్చానో ఎట్లా వచ్చానో జ్ఞాపకంలేదు. నా గదికి పడమటగా ఉంది "దాని" గది. ఆ గదిలోనించి నా గదికి వాకిలి ఉంది. ఆ వాకిలి మెల్లిగా తెరిచి బాబు నా దగ్గిరికి వచ్చాడు.

"బాబాయ్!"

"ఏంరా, బాబూ?"

"ఇప్పుడది ఇటురాలా?"

"ఎవరు?"

"కమలం."

బాబుకు మతిపోయింది. పాపం, మనం తొందరపడరాదు. "నాకు కనపడలేదురా, నాయనా!"

"ఇప్పుడిటువచ్చింది, బాబాయి!"

"ఎక్కడినించి?"

"ఆ గదిలోనించి. ఇంతకుముందు నేను నిద్రపోతున్నాను. నేను లేచేసరికి కమలం ఎదురుగా నిలబడ్డది, బాబాయి! నేను పిలిస్తే పలక్కుండా వచ్చేసింది. కమలం నాతో ఎందుకు మాట్లాడదు? బాబాయి!"

"బహుశా! మాట్లాడాలన్నా మాట్లాడలేదేమో?" అన్నాను.

"అంటావా?" అన్నాడు బాబు ఆలోచిస్తూ. "కమలం ఎక్కడుందో చెప్పవూ? నీకన్నీ తెలుసు, బాబాయి! నీకు తెలీనిదిలేదు. కమలం ఏది? నీ కప్పచెప్పిపోతినే దాన్ని! దాన్ని వదలిపెట్టి నేనుండలేనని నీకు తెలీదూ?

నేను మాట్లాడలేదు. ఏమి మాట్లాడను?

తిరిగి కొంతకాలానికి – మర్నాడుదయమేనేమో! – బాబు నా గదిలోనికి వచ్చాడు.

"బాబాయ్!"

"ఊఁ!"

"కమలం మాట్లాడింది. చాలసేపు నా దగ్గర కూర్చుంది. పాపం, నువ్వు దాచావనుకున్నాను. నువ్వు దాచలేదుట. కమలం చెప్పింది. నా దగ్గిరికి వస్తానన్నది, బాబాయి. కొంతకాలం ఆగమన్నది."

బాబు ఈ శుభవార్త నాకుచెప్పి గదిలోకి తిరిగి వెళ్ళిపోయినాడు. ఇట్లా చాలాసార్లయింది. బాబు కమలం బతికివచ్చినట్టే సంతోషించాడు. ఎప్పుడూ కమలం వాడికి కనిపిస్తూనే ఉండేది. ఎవడిపిచ్చి వాడికానందమంటే ఇదేకాబోలు!

ఒకరోజు నేను నా గదిలోనే పడుకున్నాను. నాకు నిద్ర మెలకువ వచ్చేసరికి ఎక్కడో మాటలు వినపడ్డాయి. గది ఉత్తరపు వైపు వాకిలి వరండా మీదకిఉంది. ఆ వాకిలి ఆ సమయంలో ఓరగా తెరిచి ఉంది. నేను చూస్తుండగానే కమలం అటునించి ఇటువెళ్ళింది వాకిలిముందుగా. నా ఆశ్చర్యం చెప్పటానికి లేదు. వెంటనే లేచి బయటికి పరిగెత్తాను.

దూరంగా మా యింటిముందు చాలామంది — అందరూ అరవవాళ్ళే — కలకలంగా మాట్లాడుతున్నారు. నేను లేవగానే విన్నది వాళ్ళసందడే! అదుగో ఆ గుంపులో కమలం!

"ఎవరండీ మీరు?" అన్నాను వారిదగ్గిరికిపోయి.

"మాది దచ్చాది" అన్నాడు గుంపుపెద్ద.

"ఏం పనిమీద వచ్చారు?"

"ఈ కుర్రదానికి పెళ్ళి చెయ్యవలా అని ఉండి వచ్చాం." కమలాన్ని చూపించాడాయన. చూసినకొద్దీ ఆయన మొహం ఎరిగిన మొహంగా ఉంది. మనిషినిపోలిన మనిషి ఉంటాడు!

"ఈ పిల్ల ఎవరు?"

"మా పిల్ల!" అన్నాడాయన గర్వంగా.

"ఎవరికిస్తారు?"

"ఎవరు దుడ్డిస్తే వారు!"

"ఎంత?"

"రెండువేలు రుబా!"

"నేనిస్తాను. నా కిచ్చేసిపొండి."

అరవాయన — ఆయన పుణ్యమా అని — వెంటనే వప్పుకున్నాడు! ఆయన డబ్బు ఆయనకు పారేశాను. ఆయనా ఆయనబలగం వెంటనే నిష్క్రమించారు, కమలం మాత్రం నా పక్కనే నిలబడి ఉంది. దానివంక తిరిగాను. తీరాచూస్తే

ఆ పిల్ల కమలం మోస్తరుగా లేదు. ఆ అరవవాడు గారడీవాడుగా ఉండాలి! ఏమిటీ చిత్రం! నేను చూసినకొద్దీ ఆ పిల్లరూపం మారిపోవటం మొదలుపెట్టింది. చివరకు నా కళ్ళఎదటనే అంతర్ధానమయిందా పిల్ల! తరవాత నాకు వళ్లు తెలియదు!

3

నేను తిరిగి మనుష్య ప్రపంచంలో పడేసరికి ఆ అరవాయన మాటలు నా చెవిని పడ్డయి.

"ఇక ఫరవాలేదులెండి!" అంటున్నాడాయన ఎవరితోనో.

నేను కళ్లుతెరిచి చూశాను. నా మంచం దగ్గిరిగా కుర్చీమీద డాక్టరు వరదాచారి అయ్యంగారు కూర్చున్నాడు. దూరంగా ఇంత మొహాలు చేసుకుని నా భార్యా, కమలం నిలబడ్డారు.

"ఓహో, కామేశ్వరరావుగారు! గుడ్‌మార్నింగ్! ఎలా ఉంటుంది?"

"బలహీనంగా ఉన్నది" అన్నాను మెల్లిగా.

"ఓ, మరి బలంగా ఉండునేమి? ఎన్నాళ్ళకు కళ్ళు తెరిచినావయ్యా! నువ్వు మొత్తంమీద మంచి అదృష్టవంతుడు!" అన్నాడు డాక్టరు ఉత్సాహంతో. "....నేను వస్తానమ్మా! మళ్ళీ సాయంత్రం వచ్చి చూస్తాను. ఇక ఫరవాలేదు లెండి!.... వస్తానండి, కామేశ్వరరావుగారు. ఎక్కువగా మాట్లాడకండి. అసలే వొద్దు! తెలిసయిందా?"

డాక్టరు వెళ్ళిపోయిన తరువాత నా భార్య దగ్గిరికివచ్చి మీద చెయ్యివేసి, "ఎట్లా ఉంది?" అన్నది జాలిగా.

"ఇప్పుడు హాయిగా ఉంది" అన్నాను.

నాకు నిజంగా హాయిగా ఉందికూడాను! అప్పుడు ఏడుగంటలయిందేమో పొద్దున. ఏ వారమో, ఏ నెలో ఏమీ తెలియదు.

పదిగంటలకు కమలం ఉత్తరం పట్టుకుని నా దగ్గిరికి వచ్చింది.

"ఏమిటమ్మా?" అన్నాను.

"ఇవాళ మీ అబ్బాయి వస్తారు. తిరగటం అయిపోయిందట."

"ఎప్పుడు వస్తాడు?"

"సాయంత్రం ఆరుగంటలకు."

"సరేలే."

అనుకున్నప్రకారం రాత్రి దీపాలుపెట్టేవేళకు బాబు వచ్చాడు. వచ్చీ రావటంతోటే నా మంచంమీద కూర్చుని, "పాపం ఎంత జబ్బుపడ్డావు, బాబాయి!" అన్నాడు.

"ఇవ్వాళ్టికి సరిగా పాతికరోజులురా, అబ్బాయి!" అన్నది నా భార్య.

"పాపం ఎట్లా ప్రారంభమయింది?"

"నువ్వు వెళ్ళినతరువాత కమలం కాస్త జబ్బుపడ్డది. డాక్టరువచ్చి చూసి విషజ్వరమన్నాడు. ఆ రాత్రి మీ బాబాయికి జ్వరం ప్రారంభమయింది. శరీరం కాగిపోయింది. తెల్లవారేవరకూ మాకు తెలియకపోవలిసిందే! కాస్త జ్వరంవస్తే ఆయనకు వెర్రిమాటలు మాట్లాడటం అలవాటు. పైత్యశరీరం! ఆ రాత్రల్లా కమలం జబ్బుసంగతి కలవరించారు. ఇక దానికి జ్వరం నయం కాదనేనా, దాన్ని నీకు పప్పగించలేమనేనా, జ్వరం దానికి నయమై తనకు రారాదా అనేనా, ఒకటికాదు! అదిమొదలివ్వాళవరకూ ఆయనకు వళ్లు తెలియదు. ఈ రెండు మూడు రోజులనించీ పిచ్చిమాట లేమీలేవు. అంతవరకూ ఆయన చేసిన గోలేనా! అంతా చెప్పటానికి ఒక్కరోజు చాలదు."

నేనంతా వింటూ మాట్లాడకుండా ఊరుకున్నాను.

"అయినా ఒకటడుగుతా! అంత వళ్లుతెలియని జ్వరంలో కూడా దాన్ని గురించి కలవరించేవాడివి నన్నెందుకొప్పడాలి? బాబాయి! నీవంటివాణ్ణి కాను నేను?" అన్నాడు బాబు నవ్వుతూ.

పిచ్చివాడు! నేను దానికోసంపడ్డ తపనంతా వాడికెట్లా అర్థమౌతుంది?

(ప్రథమ ముద్రణ : సెప్టెంబరు 1932, గృహలక్ష్మి)